

SZARVAS ÉS VIDEKE

TÁRSADALMI és SZÉPIRODALMI HETILAP.

Megjelen hetenkint egyszer, vasárnap reggel.

Előfizetési ár:

Egész évre 5 frt — kr.
Félévre 2 frt 50 kr.
Negyedévre 1 frt 25 kr.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Búza-utca, 1283. szám, hova a lap szellemi részét illető közlemények, reklamációk és előfizetési pénzek küldendők.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Előfizetéseket és hirdetéseket elfogad helyben

A NYÁCSIK SOMA UTÓDA (ZÉG).

Ugyanitt egyes számok is kaphatók.

Egyes szám ára 10 kr.

Hirdetések és nyílttéri közlemények jutányos áron vétetnek fel.

A forróság.

Augusztus havában Magyarország lakosságának majdnem kétharmad része úgy érzi magát, mint az olvasztó katlanban, melynek közelsége is már perzsel és éget kegyetlenül.

A köznép hiába kapkod úde, friss levegő után, hiába keresi fel a zöld pázsitot, az árnyas fűt, mihelyt munkaidejéből néhány órát elvonhat; valódi üdülést nem talál sehol, mert a pázsit, a fa már le van tarolva, össze van tépve, elnyűve, mint a ruha, melyet télen-nyáron hordanak.

És Magyarországon szakasztott úgy vagyunk a fával, mint a szegény ember a subával, melyet télen melegítő gyanánt visel, nyáron pedig hűsítőül használ.

Kivágjuk a legszebb erdőket, feldolgozzuk építő és tüzfára, felhasználjuk asztalos és esztergályos munkákra, szóval nem kiméljük sehol, mikor aztán a nyár forró árama vonul végig a haza határain, izzadva keresünk hűsítő árnyékot a fák zöldelő lombja alatt.

Kerestün', de fájdalom, nem találunk. Magyarország erdősegei pusztulásnak indulnak és a hol ezelőtt 10—15 évvel az égbenyuló tölgyek ezrei virultak, ott na a hangyabolyok és vakandturások milliárdjai éktelenkednek.

Hogy az erdőknek ez a minden rendszer és ésszerű indok nélküli kipusztítása magára az ország egészségügyi viszonyaira is kihatott, azt fölölleges bővebben fejtegetni. Hiszen csak a statisztikai kimutatásokat kell figyelemmel kísérnünk, hogy napnál is világosabban meggyőződjünk ama hanyatlásról, melynek az ország közegészsége évről évre ki van téve.

És kérjük, mi az oka ennek a szemmel látható hanyatlásnak?

A klíma nem változott, a köztisztaság körüli intézkedések évről évre szaporodnak.

Az orvosi tudomány is fejlődik és a betegségeket, melyeket évekkel ezelőtt még csak helyesen determinálni sem tudtak, ma már biztos szerrel gyógyítják.

És a közegészség minden ágazatában beállott ily haladás dacára mégis azt kell tapasztalnunk, hogy Magyarországon egészségügyi tekintetben a legmostohább viszonyok uralkodnak.

Mi ennek az oka? Hát mi volna egyéb, mint az az erdőirtó mánia, mely immár még csak az utólérhetetlen bérczek magaslatán hagyja meg a fákat; lent, a síkságon pedig már úgy kipusztította az erdőket, hogy valószínű csodaszámba megy, ha az alföldön, vagy a dunántul egy-két napi tengelyi utazás után végre egy facsoportra bukkanunk, hol a madár megszállhat.

De a maniakus erdőirtáson kívül a vasutépítések is sokat ártottak az erdőknek és ezzel a levegő egyenletes hőfokának fejlesztésének is és mindamellett, hogy a hanyatlás évről-évre tapasztalható, még se jut eszébe senkinek, hogy a kivágott erdősegeket újabb fatelepítésekkel kellene pótolni.

Vannak Magyarországon nagyter-

TÁRCZA.

Nagyváradtól Sinaiáig.

(Folyt.)

— A „Szarvas és Vidéke” eredeti tárczája. —

Erzsébetudros a 23-ik honvéd-zászlóalj laktanyájával; *Homorod-Kőhalom*, egy szép és nagyterjedelmű várossal, mely a szászok által élestarul használtatik és pedig közősen akként, hogy a szalonnát, húst stb. mind itt tartják a homorodiak, s csak minden szombaton szabad a raktárból egy hétre való szükségletet elvinni, azt is bizonyos meghatározott időben, máskor oda senkinek sem szabad belépnie, s erre egy rendes őrtigyl fel.

A szászok földjén 3—400 drbból álló ménesek tüntek fel a gazdag legelőkön, s ezen állatok is arról tettek biznyságot, hogy az itt lakó nép e téren is elől jár, mert a lovak — bár egyes községi lakosok s nem uradalmak tulajdonát képezik — szép, erős példányokat tüntettek fel.

Kolozsvárról reggel 9—10 óra közt indulván el, éjjeli 11 órakor érkezünk *Brassóba*, hol az ut fáradalmait kipihenve, az Európa szálloda éttermébe, — hol szállva voltunk — tértünk be reggelizni. Brassóban két nevezetességet találtunk, egyik azon emléktábla, melyet az EMKE emelt Erdély egyik jó fiának ezen felirattal:

1603.

*Itős Székely Mózes feje itt porhadt koszorúllan,
Amde a hű kegyelet kőbe íratta nevét.*

E. M. K. E. 1889.

A másik nevezetesség Blaha Luiza volt, ki ide jött vendégszerepelni az itt működött magyar színtársulathoz, de melynek a jó szebeniek nem csak ruhatárát foglalták le, de napi bevételük is zár alá jutott, s a brassóiak nem kis bosszuságára a már előre hirdetett előadás elmaradt, s Blaha Luiza — miután varázsjátékával nem segíthetett a megfeneklett társulaton — ott hagyta a szász atyafakat ép úgy, mint a szintén sokat emlegetett Szt. Pál az oláhokat.

Brassó a mi fekvését illeti, azt hiszem,

páratlan Magyar- és Erdélyországban, de a város maga, bár Kolozsvárnál sokkal előbb áll csín és tisztaság tekintetében, még is igen mögötte van csak Arad, Temesvár vagy pláne Szegednek. Hanem van egy pár ódon szentegyháza, melyek remekei a régi építészetnek. Van számos posztó-, papir- és sok egyéb gyára; van sajtóságos és igen jó kövezete, s különösen felemlítésre méltók gyalog-járdái, melyek kivétel nélkül apró színes kővekből rakvák ki, mely figuráiban minden egyes ház előtt különböző. Érdekesekek a piacz körül levő pénzbevéltő sátorok, hol román, török és egyéb ezüst, arany és papir pénzt haphatsz a mi kék bankóinkért. S ez itt nagyon szükséges, mert a mint a határon átkelsz, az osztrák-magyar monarchia pénze nem pénz, csak papiros!

Egy egész napot töltve Brassóban, másnap hajnalban egy kényelmes és tágas kocsiban indultunk meg Predeal felé. Alig hagytuk el Brassót, feltűntek a hegyek aljában a csángó hétfalu tornyai. Ugy vannak ezek egymás mellé helyezve, mint az orgonasípok.

jedelmi homok-talajok, hol nem fogamzik semmiféle vetés és kiszárad minden vetemény. Csak a fák állhatnak meg, sőt szakférfiak állítása szerint zöldelő erdőkké fejlődhetnek az ilyen homokos talajon.

Hogy az ilyen erdőültetések gazdasági és egészségügyi érdekeinket egyaránt szolgálják, azt hisszük, magyarázatra nem szorul. Kíváncsok volna tehát, ha illetékes helyen megérténék az augusztusi forróság tüzes jelét, mely intelem és buzdítás gyanánt szolgálhat egyaránt: intelem az erdőirtás ellen és buzdítás az erdőültetésre.

S ez az intelem közelebbről éppen azoknak szól, kiknek speculatív szellemé nem elégszik meg azzal, hogy a halásztelki és kondorosi uradalmak nagy költséggel épített gazdasági épületeiben kő ne maradjon kövön: de már irtó háborút indítottak az uradalom virányát képező szép árkáczfaltetvények ellen is.

Gondolják meg ezek a gazdák, hogy igen könnyű 1—2 évtized munkáját néhány fejszeacsapással tönkretenni, de ismét sok idő fog elmúlni, míg a letarolt lomb kiújul, s embernek, állatnak enyhét ad hús árnyával.

Adatok a szarvasi regale-kérdéshez.

A szarvasi volt földes uraság, midőn az 1845. évben az illetékes lakossággal az urbéri örökvltságra, a legelő elkülönzésére s a kir. kisebb haszonvételek eladására nézve

Érdekesnek tartom e faluk neveit feljegyezni, mert jó magyar lakosai megérdemlik, hogy gondoljunk rájuk, kik ott a szászok tövében, azok kapzsisága s nemzetellenes törekvései dacára is tisztán meg tudták tartani nyelvüket, s kis vagyonaikat is. Bácsfalu, Tüskös, Csernátfalva, Hosszúfalva, Tatárang, Zajzon és Purkerez a nevek. Századok óta perben volt e hét kis község a gazdag és hatalmas Brassóval a Piatra Monte hegységen elterülő szép erdő miatt, melyet a brasóink sajátokul akartak elfoglalni, mi által a szegény csángók teljesen tőpre lettek volna téve, de most már a minisztérium, mint végső forum határozott ügyükben és pedig akként, hogy a hétfalusiak lettek a nyertesek. Alig tüntek el a faluk tornyai, már bent voltunk a tömösi szorosban, melynek szépsége leírhatatlan. Majd egy óra hosszáig mentünk a szorosban, mindig a Tömös patak sebesen lezuhanó vize mellett, s mondhatom, oly hűvös szél jár e szorosban, hogy minden ruhát elő kellett szednünk, s mégis minlannyian dideregtünk! Ezen a szorosan át jött be az első muszka hadtest Erdélybe Romania felől, de hogy merre ázte ki dicső honvédeivel Bem apó, azt biz' én nem tudom, de erre aligha szük nem lett volna a muszka kántus. Midőn kiértünk a szorusból, azonnal le kellett vetni a felső ruhákat, mert ismét nyárban valánk, s bár folyton a legszebb erdők kö-

kiegyezett és szerződött, a szerződés egyik pontjában világosan kikötötte, hogy a három szerződés csakis együttesen bír érvénnyel, s ha az egyik szerződés esetleg felbontatnék, ezen eset a többi két szerződés felbontását okvetlen maga után vonja. A három szerződés azonban teljes épségében mindkét részről megtartatott s érvényesített.

Az urasággal egyezkedő kepviselő, mely az ügy természetéből kifolyólag csakis urbéri természetű fekvő javak birtokosaiból állott, minden e jogügyletre vonatkozó adatokat beszerezte, alapszabályokat alkotott, külön jegyzőkönyvet vezetett, szóval ezen ügyeket a város — mint község egyéb belügyeitől szigorúan elkülönítve önállólag s külön kezelte, s foganatosította. Mindezen itt elősorolt jogügyleti s kezelési iratok azonban az 1848-ik mozgalmas időben — elég helytelenül — az akkori rendezett tanács egyik tagja által megsemmisítették, s csupán az eredeti szerződések, kir. privilegiumok maradtak fenn, melyek a váltási pénztár nagy ládájában egy külön helyiségben őriztettek. Ezeknek nyomavesztésével nem is lenne az utókornak mindazokról tudomása, ha az akkoriban közvetlenül szerepelt egyik képviselő a történt dolgokról magán jegyzeteket nem tesz vala, s a jogügyletekről az 1846-ki „Társalkodó“ című lap 25. 26. s következő számaiban a történeteket nyilvánosságra nem hozta volna. Ezen hírlapi közlemények nyomán, bár azokra, mint hiteles okmányokra nem hivatkozhatunk, de az azon időkből működött s még élő egyének emlékezete szerint — valóknak s megtörtént dolgoknak tekintendők — közlünk mégis némelyeket, melyek a helyi község előtt ezuttal, a midőn a regale-vagyon birtoklása a város, mint község által kérdésessé tetetett, sőt rendes per tárgyát képezi, mégis némi érdekekkel bírnak.

I. A regaléokra vonatkozólag, az uradalomnak ezekből folyó 1844. évi jövedelme kö-

zött vitt utunk, azért mégis meleg volt bizzarra is. Az egyik hegyen, éppen az országut mellett láttunk egy emlékoszlopot, le akartam másolni feliratát, de Bem nevén, s alább valami k. k. szavakon kívül egyéb nem volt rajta kivehető, mert valaki annyira lekaptarta a felírást a lágymokkából, hogy az olvashatlanná vált. Gondolom, hogy ezen a tájon valamelyik osztrák generál nyert valami jelentékeny ütközetet, s azt, mint valódi ritkaságot, siettek megörökíteni!...

Predealhoz közeledve egy tisztásra értünk, hol kocsinkat megállítva leszálltunk, hogy néhány pillantással becsuzzunk el a gyönyörű hazai hegyvidéktől, mert Predeal az utolsó község a határon. Gyönyörű látvány tárult elénk; szemben az erdőborította hegyek száz, szebbnél szebb alak- és változatban; a völgyekben a rohanva haladó patak mint ezüstösik gyönyörködte a szemet, míg oldalt az égbe meredő kopár havasok, csillogó hóval szakadékaiban. Itt fészkel a kőszáli sas, melyből pár kopasz nyaku példány vijongott felettünk, feltve kicsinyeiket, melyek bizonyos megközelíthetetlen sziklahasadékokban várták a kecskegödölyét, melyet a gondos szülők talán most szemelnek ki prédául onnét a fellegek közül!...

Egy jó negyedórai gyönyörködés után tovább folytattuk utunkat; csakhamar feltűnt Predeal, mely csak néhány oláh házból, ne-

vetkezőlög közöltetett a képviselőtestülettel:

1. A hídvám jövedelme 1048 frt 59 kr.
2. A 4 országos vásárból befolyt 303 frt 35 kr.
3. Hetivásárok jövedelme 99 frt 22 kr.
4. Italmérésből egész évben 6000 frt — kr.
5. A két mészárszéki husmérésből 600 frt — kr.
6. Só a la minuta méréséből 400 frt — kr.
7. Halászatból 300 frt — kr.
8. Vadászatból 20 frt — kr.
9. Tizenhetez bolt jövedelméből 180 frt — kr.
10. Taksás malmok jövedelme volt 426 frt — kr.
11. Téglakilenczedből befolyt 7 frt — kr.

Összesen: 9383 frt 56 kr. pengő pénzben, három ezüst huszást egy forintra számítva. Tehát ezen jövedelem összege 187678 frt 40 kr p p tőkeösszegnek 5 százaléktól kamatját képviselte.

II. Az anyagok következő értékben közöltettek:

1. Bárány fogadó és területe 20000 frt — kr.
2. Sas vendégfogadó és területe 4000 frt — kr.
3. Farkas vendégfogadó és területe 4000 frt — kr.
4. Hidbiztosi lak 600 frt — kr.
5. Cserépegető, szarító szin és a mester laka 750 frt — kr.
6. Bárányál levő mészárszék 900 frt — kr.
7. Sasnál levő mészárszék 900 frt — kr.
8. Farkasnál levő vágóh. 540 frt — kr.
9. Körös folyón levő új nagy hid 10500 frt — kr.

hány állami épület és vasuti indóházból áll. Itt a határ / Isten hozzád szép hazánk, lábaink idegen ország földjét tapossák, de szívünk feléd dobog, mert mi magyarok vagyunk s jelszavunk: „Extra Hungaria non est vita!“ Egyik lábom az ország földjén pihen még, s a másik már a kis Romania földjét érinti.

A határt Magyarország ezimere és a trikolor jelöli, míg szemben véle a román zászlót lengeti a havasokról megszokott hűs szellő, itt magyar csendőrk áll őrt, míg átellenben román határvár áll, báránydörkucs-mában izzadva a 30 fokos melegben. A mi csendőrkünk barátságosan fogad; jó csikszéki magyar gyerek ez, annál barátságosabb a román határvár, ki úgy áll ott az őrház mellett, mintha kőből volna oda faragva. Utibőrdőndjeinket, utlevelünkét szigorú vizsgálat alá veszi a román vámhivatalnok, de persze nem talált semmi megvámolni valót.

Mintán a szolgabíróság utlevelünkét láttamozta, tovább folytattuk utunkat Sinaia felé.

Utunk az oláhországi Bucsin nevű havas alatt vitt el, honnét kellemes úde légáramlott le ráunk; rövid ut után elértük az első román falucsakát, Azugát, melynek lakói leginkább az ottani posztó-, cementgyárak és üveghutákban nyerne munkát és kenyeret. Rövid pihenőt tartottunk itt is, mi alatt egy üveghutát tekintettünk meg, honnan néhány

10. Nagy gáton levő 4
kis híd 800 frt — kr.
11. Halászat, sémérési
mészárszéki, kocsmái eszközök 300 frt — kr.
12. Kölesön révhajónak
használása míg a híd felépül 400 frt — kr.
Összesen 43690 frt — kr.

III. A kir. kis. haszonvételek joga követ-
kező értékben számított fel:

1. Sör- és pálinkafőzés,
szesz italok mérési joga 200000 frt — kr.
2. Tizenkilencz bolt
nyithatása 3800 frt — kr.
3. Ső á la minuta
mérési joga 6666 frt 40 kr.
4. Huszonkét száraz
és három olajmalom 7833 frt — kr.
5. Urasági két szá-
razmalom (jogosultakra
ruházva) 4000 frt — kr.
6. Halászat joga . . . 4000 frt — kr.
7. Vadászat és ma-
darászat joga 200 frt — kr.
8. Országos és heti-
vásárok joga 10000 frt — kr.
9. Hídvám szedési jog 20000 frt — kr.
Összesen 256499 frt 40 kr.
IV. Nem urbéri természetű fekvő javak:
Belső és külső vásártér 1820 frt — kr.
2. Lehoczky-féle consu-
alis kert 266 frt 40 kr.
3. Radacsóvszky-féle
consualis kert 16 frt 40 kr.
Összesen 2103 frt 20 kr.

V. Urbéri fekvő javak:
1. 820 1/2 hold szőlős-
kertek 32000 frt — kr.
2. 355 4/8 urbéri sessio
földek 213300 frt — kr.
3. 868 házas zsellér 65100 frt — kr.
4. Háztalan zsellérek
urbéri szolgálatai 2000 frt — kr.
5. 94 kazán 3133 frt 20 kr.
6. Város szántóföldje
112 hold, bikazugi kaszálló

csinos tárgyat vásároltunk oláhországi utunk
emlékéül. — Ezt követi csak hamar Pustyn a
Dráva patak mellett; itt egy nagyobbserü
papirgyár látható. Általában gazdag ez a vi-
dék gyárakban, de hát mi is lenne más,
mikor itt egyebet sem láthatsz, mint hegyet
és erdőt; Brassótól Sinaiáig nem láttam sem
egy szál gabonát, sem egy tő kukoriczát.
Kocsisunk, ki cicoronénkül szolgált, jelzé,
hogy előttünk van már Sinai. Ez a kocsi-
tulajdonos meglehetősen értelmes magyar em-
ber volt, s nagy hasznát vettük ismereteinek,
melyet módjában volt megszerezni annál is
inkább, mert jóformán ő hordja az utasokat
Brassóhól Romániába, hova csak azokat a
kocsisokat eresztik át, kik kautiót tesznek
le a vámnál, mert félnek, hogy a ki a nélkül
átmegy a határon, lovait Romániában akarja
eladni, ezt pedig bevételi vám fizetése nélkül
tenni nem szabad. A mi kocsisunknak ál-
landó biztosítéka van letéve a vámnál, s így
ő minden akadály nélkül kelhet át a hatá-
ron annyiszor, a hányszor.

VALAKI.

(Vége köv.)

350 hold, hidontúli füzes, 12
hosszu és 52 kis fuvar . . . 8000 frt — kr.

Összesen 322533 frt 20 kr.
Ezen fenti II—V. alatti tételek össze-
ge tehát 625826 frt 20 kr pp.

Megjegyeztetik, hogy az V. 4. pont a.
háztalan zsellérek, hétszáz ötvenen vétet-
tek fel két p. frtjával számítva, így a 2000
frt. előirányzott tőke később 1500 frtra p. p.
apadt le.

Ezek szerint történvén az alkudozás, a
megállapított ár lett:

a) A kir. kisebb haszon-
vételek megváltási s vételi
ára 309966 frt 40 kr.

b) Az úgynevezett in-
clavalt földek vételi ára 24538 frt 03 kr.

Összesen 334504 frt 43 kr.
p. p., mely összeg az 1845. évi szept. 14-én
kelt örökbevallási szerződésbe bevezetve ta-
laltatik.

A kiváltkozott közönségnek beleke-
rült tehát:

a) a regale vétel . . 309966 frt 40 kr.

b) az urb. megváltása 323033 frt 20 kr.

c) az inclavalt földek
vételi ára 24538 frt 03 kr.

Összesen 657538 frt 03 krnyi.
összegébe pengőben.

(Folyt. köv.)

Ipar és kereskedelem.

Honi ipar.

Figyelemreméltó, de sajnos azon
tapasztalat, hogy nálunk az ipar terén
a verseny a legtöbb esetben távolról
sem tisztességes, sőt az csunya ver-
sengéssé fajul: mert az iparosok igen
nagy része, fájdalom! nem gyártmá-
nyai jószágával és jutányos árakkal tö-
rekszik magának fölényiséget szerezni,
hanem a régibb gyárak és ipartelepek
sőt a némileg nagyobb műhelyek is
egyeduralmat követelnek magok részé-
re az újabb ipartelepekkel s vállala-
tokkal szemben. Ha tehát új gyárat
teremt valaki, mely a korszerű igények
követeléseinek az által is megfelel,
hogy a technika legújabb vívmányait
alkalmazza, s így az eddig gyártott
iparcikkeknél jobbat és jutányosabbat
bir előállítani, akkor a régibb gyárak,
melyek már rég túlhaladott berendezé-
seik által és műhelyeikben, minthogy
azok nem szerelvek föl a legújabb és
a legjobb technikai eszközökkel, távol-
ról sem képesek csak megközelítő jó-
minőségű és olcsó árukat készíteni,
összes erejüket arra fordítják, hogy a
náluk jobb új gyár ellen a legszémér-
metlenebb uton-módon is áskálodjanak.
Ha ily régibb gyárak tulajdonosaiban
a honszeretetnek csak legkisebb szikrája
égne, bizonyára örülnének, hogy az új
gyár, nem kimélve fáradságot és költ-
séget, azt éri el kitűnő és jutányos
készítményeivel, amire ők képtelenek
voltak s lettek volna: kiszorítja a nem-
zetünket szípolzó külföldi drága, si-
lány, sőt gyakorta szerfölött rossz gyárt-
mányokat, De minthogy a honszeretet
ily, rendesen külföldről hozzánk besza-
kadt s ideiglenesen letelepedett, ma-

gyarul nem értő, német üzletvezetést
gyakorló cégeknél, amelyek ha a
magyar kenyéren jól megtollasodtak,
sietve vonulnak vissza földiek közé,
— ösmeretlen, hátöröm helyett kaján
irigység szállja meg őket, az új gyár
sikerei miatt, és latba vetve az évek
során, míg őket túlszárnyaló verseny-
társok nem volt, szerzett összes befo-
lyást, annak révén mindent, távolról
sem riadva vissza még a legbecstele-
nebb eszközöktől sem, elküvetnek, hogy
a fölöttük álló, törekvő, magyar új gyá-
rat károsítsák, sőt ha bírnák, megse-
mitsék.

Igy járt a már néhány év előtt
létesült Tarnóczy Gyusztáv-féle gazda-
sági-gépgyár, mely bővíteni akarván
működését, a legújabb technikai vív-
mányok sikerült alkalmazása és több
új remek találmány fölhasználása által,
nemcsak honunk legjobb, hanem a
legkitűnőbb külföldi gyárak közül is
nagyon kiváló tűzfecskendőgyárat ren-
dezett be. Minthogy Tarnóczy Gnsztáv,
ki a legszorgalmasabb országgyűlési-
képviselők közé tartozik, beható, sike-
res tanulmányozás után oly tökéletes-
rendszerű tűzfecskendőket szabadalmaz-
tatott tűzfecskendő-gyárának, melyek
napjainkban nemcsak az egész ország-
ban, hanem Európában és Amerikában
is a legtökéletesebbek s azért mégis a
legjutányosabbak, (ezért számos külföl-
di megrendelést is kapott ezen tűzfecs-
kendőgyár), régibb, ódon berendezési
azon gyáraink, melyek, úgy melléke-
sen, tűzfecskendőket is állítottak össze,
azt híresztelték a kitűnő gyárról, misze-
rint nem létezik. Mikor azután ezen
híresztelések hazugságnak bizonyult be,
ráfogták az őket túlszárnyalt új gyárra,
hogy vásárolhatók ugyan ott tűzfecs-
kendők, ámde azok külföldi, nagyon
silány gyártmányok; midőn pedig az
egész ország minden vidékén saját
szemeivel győződött meg a közönség
arról, hogy a Tarnóczy-féle tűzfecsken-
dők nemcsak kitűnőek, hanem azok
anyanyival olcsóbbak más készítmé-
nyeknél, miszerint azon községek, ame-
lyek Tarnóczy-féle tűzfecskendőket vá-
sároltak, 100—110-forintnyi megtaka-
ritáshoz jutottak, dacára, hogy beszer-
zett tűzfecskendőik jobbak, mint azon
elavult-rendszerű tűzfecskendők, melye-
ket a régibb gyárak utazó-ügynökei
törekedtek rébeszélésök különféle csin-
jával-binjával nyakokba akasztani, ak-
kor ily gyárak megvesztegetésekhez is
folyamodtak.

De ennyi fondorkodás, eselsző-
vény, aljas megvesztegetés sem volt
ily cégeknek elég: mert mikor minden-
nek dacára a „jobb“ és „jutányosabb“
győz készítményeik fölött, a Velenceze
aljas bérnyilkosait fölbírlákat jól-rozsol
utánozva, egészen indokolatlan párba-
jok útján törekszenek a honi ipar fej-
lesztés körül már is elévülhetetlen nagy
érdemeket gyűjtött országgyűlési képvi-
selőt láb alól eltenni.

(Vége köv.)

MI UJSÁG?

— A királyi nász alkalmából,

Békésvármegye következő üdvözlő feliratokat intézte a királyhoz és Mária Valéria főhercegnőhöz: I. Császári és apostoli királyi Felség! Legkegyelmesebb Urunk! A magyar nemzetnek mindenkor egyik legfőbb erénye volt hazaszeretete, s alkotmányos fejedelme iránti törhetlen hűsége, ragaszkodása. E hűség s ragaszkodás sokszorosan megszilárdult és a szeretet vezérelte legbensőbb hódolatát fejlődött ki Felségednek atyai uralkodása alatt, melynek alkotmányunk biztosítását, hazánk anyagi és kulturális téren való előmenetelét, a béke nyugalmát köszönhetjük, s mely alatt a legigazságosabb fejedelemben a legjobb uralkodót tanultuk ösmerni és tisztelni. Nem is érhetné a felséges uralkodó házat sem a bánatnak, sem az örömeinek érzete, mely a magyar nemzetben viszhangot ne keltene, s melyben az teljes szívvel ne osztozkodnánk. Mi is, Felségednek mindenkor hű alattvalói, az öröm és az igaz lelkesedés magasztos érzetétől áthatva emlékeztünk meg mai napon tartott népes közgyűlésünkben azon örömdetes eseményről, mely a felséges uralkodó házat legifjabb sarjának, viruló rózsabimbájának, szép hazánk születének, Mária Valéria főhercegnő Ö Fenségeinek Salvator Ferencz főherczek Ö Fenségeivel, a legnemesebb vonzalom alkotta házassága által éri. S megragadjuk az alkalmat, hogy a nemzeti közérzetet egyik tolmácsként ez örömdetes esemény alkalmából Felséged, és legmagasabb családja irányában a legőszintébb szívből fakadó jó kívánatainkat mi is kifejezhessük, s a trón zsámolya előtt legbensőbb hódolatunkat, alattvalói ragaszkodásunkat bemutathassuk. S kérjük az Égek Urát, hogy a boldog fiatal párra leszálló áldását árássa az örömszülékre is, s hogy a szerelem kötötte frigy, mely, mintegy szebb jövő reménycsillagának fénysugara, a közel mult bánatának éjjelét szerteoszlatja. záloga és biztosítéka legyen a felséges királyi család állandó boldogságának, s kiapadhatlan kútforrása zavartalan örömeinek! Melyek után a legmélyebb hódolat s alattvalói hűség kifejezésével maradtunk: Gyulán, 1890. évi május 19-én tartott rendes közgyűlésünkben. *Békésvármegye közönsége.* — II. Cs. és kir. felséges Főhercegnő! A magyar nemzet millióinak szívében a legőszintébb és legérzékenyebb viszhangot keltette azon öröm hír, hogy Fenséged, Magyar hazánk szeretett honleánya, minden magyar kegyence és büszkesége szíve sugallatát követvén Salvator Ferencz főherczeg Ö Fenségeivel házassági frigyre lép. Rajongó szeretet járja át a honfikeleket Fenségednek széles e hazában mindenütt csak áldott magas személye iránt, s midőn boldognak tudjuk Fenségedet, az ország szíve örömtől dobog. Midőn tehát Fenséged mátkakoszorúval a szent oltár elé lép, a nép hálája és áldása kíséri, és egy fohász száll milliók szívéből az Ég Urához a felséges menyasszony, szép magyar király kisasszonyunk üdvé és boldogságáért. A magyar haza földén minden törvényhatóság, minden falu, város, ez érzelmeiben részesül. Ez érzelme vezérli törvényhatóságunkat is, a midőn hódolva hajlunk meg es. és k. Fenséged magas színe előtt, tolmácsolva honfiszívből fakadt üdvözlőnk. A mindenek

jóságos Istene árásson áldást teljes életére, és zavartalan örömeiből fonjon koszorút a legszebb frigy fölé! Élténék ösvénye — ment minden rügtől — legyen rózsákkal behintve, házaselete legyen hasonló a délszak éghajlathoz, fellegtelen s mosolygóan derűs. Kísérje Fenségedet mindenkoron, élte minden útján a boldogság, mint a magyar nemzet szeretete mindenba és mindenhol kíséri fogja. Gyulán, 1890. május 19-én tartott rendes közgyűlésünkben. *Békésvármegye közönsége.*

— **Elhalasztott közgyűlés.** A szarvasi kaszinó mult hó 27-ére hirdetett közgyűlése aug. hó 10-én fog megtartatni a kaszinó helyiségében.

— **Hymen.** Fejér Sándor kondorosi birtokos bájos és művelt leányát Riza k. a. t. aug. 30-án jegyezte el Vuculescu Titusz, az eleki járás fiatal tisztviselője. Boldogságot kívánunk az ifjú jegyespárnak! — K. a. zik Mariska kisasszonyt, ki a mult évben Kondoroson postakezelő volt, júl. 31-én vezette oltárhoz Sarkadon, Nagy Kálmán biharmegyei alszámvevő. Gratulálunk!

— **Járásunk főszolgabírája, Salacz Ferencz,** ki tudvalevőleg még takarékpénztári igazgatóvá történt választásakor elhatározta, hogy hivatali állásáról leköszön, a mult hét elején adta be lemondását. Távozását sajnálattal nézi a közönség, mert benne erélyes és igazságos hivatalnokot veszít közigazgatásunk.

— **Áthelyezés.** Gardner Tivadar, a körös-marosi ármentesítő társulat folyam-mérnöke, a Vaskapunál folyó vízszabályozási munkálatokhoz helyeztetvén át, Pénteken f. hó 1-én távozott el Szarvasról, — benne a szarvasi társadalom egyik rokonszenves és kedves tagját veszítette el. Barátai és tisztelői Csütörtökön este bucsuvacsorát rendeztek tiszteletére, melyen főtiszt Szirmay Árpád plébanos meleg szavakban köszöntötte fel a távozó mérnököt, kit új munkakörében mi is szívből jövő „Istenköszád“-dal köszöntünk.

— **A mezőberényi hangverseny** rendezősege újabban Szendy Árpád zongoraművészt nyerte meg közreműködésre, ki Chopin fisz-dur Nocturne-jének s a Liszt-féle 13. magyar Rhapsodiának eljátszásával fogja ennelni az egyébként is fényesnek ígérkező hangverseny programját. Hisszük, hogy egy városunkból, mint a környékből is többen fognak átrándulni a hangverseny alkalmából, melynek idejét a rendezőség az előkészületekre való tekintetből aug. 9-ről 14-ére halasztotta.

— **A végrehajtók országos értekezletén,** mely mult hó 26. és 27. napjain tartatott Budapesten, városunkból Terray László kir. jbirósági végrehajtó is részt vett.

— **Szendy Árpád zongoraművész,** a m. k. zene- és színművészeti akadémia tanára a szathmári Kölcsey-ünnepély rendezőbizottságától meghívást kapott, hogy az ünnepély alkalmából, f. hó 8-án hazai művészek bevonásával rendezendő díszhangversenyen közreműködjék. Szendy Á. a meghívásnak engedve, e hét végén Szathmár-Némethibe fog utazni.

— **A szarvasi izr. templomban** is tartottak ünnepi istentiszteletet a királykisasszony mennyegzője alkalmából f. hó 31-én reggel 8 órakor, mely al-

kalommal Reichard Márk rabbi hazafias szellemű szónoklatot tartott magyar nyelven.

— **Rögtönzött mulatságot** rendezett mult hó 29-én a mezőberényi fiatalok a „Magyar Király“ szálló nagytermében, melyen egy a helybeli intelligencia, mint a vidék szép számmal volt képviselve, s általában itt is igazolva látnak azt, hogy az olyan hirtelenben arrangirozott mulatságok rendesen igen jól szoktak sikerülni. A fuma eleinte azt beszélt, hogy ez az u. n. „rögtönzött“ összejvetel, contra mulatság akar lenni a tervben levő hangversennyel szemben. A buzgó rendezőség azonban sietett teljesen megnyugtanni a közvéleményt azon intentiójának nyilvánosságra hozatala által, hogy az oknékül lábrakapott térvittel ellenkezőleg, a rögtönzött muri éppen a koncerti mulatság előzetítője, s mint ilyenek, célja pusztán csak annyi, hogy a régóta pihentetett kis lábaeszkákat eleve schwungba hozza. Ezen cél elérésére egy két mama kivételével derékasan közreműködtek a következő hölgyek: Jancsovies Pálné (Békés), Horváth Jánosné, Fehér Imréné, dr. Kramer Gusztávné, ifj. Jeszenszky Károlyné, Braun M. Józsefné, Viesner Sándorné, Bertóthy Gusztávné, Illés Endréné, Hoffer Adolfné, Feuer Ármáné, Pilez Adámné, Budai Józsefné, Klein Miksáné, Klein Arminné (Budapest), unghölgyek; továbbá Kramer Teréz, Bertóthy Lujza, Vecsey Teréz, Feuer Zsenny, Buday Nina, Hoffer Irma, Braun Gizella, Pilez Mariska és Ida k. a. nyok stb.

— **Viskovics Ignácznak,** az árvapénzek elsikkasztásával vádolt közgyűlésnek ügyében újabb fordulat állott be. Mult hó 26-án érkezett le ugyanis a vármegyéhez a belügyminiszter leirata, melyben a vármegye fejeletti válaszmányának ismeretes határozatát feloldja és pótvizsgálatot rendel.

— **Nagy vízbőség.** Artézi kútunk a mult hét folyamán már oly bőven ontotta a vizet, hogy 300000 liternyi volt a 24 óránként felbuzgó vízmennyiség.

— **Nagy embertelenség.** Szent-andráson van egy ügyefogyott elmebeteg szegény árva fiú, kinek községünkben rokoni már nincsenek. E hűlye „hajjik kend“ néven ismeretes. Így nevezik őt, mert a kivel találkozik, személyválogatás nélkül, így szólítja meg: „hajjik kend.“ E szerencsétlen elmebeteg most hónapok óta kimondhatatlan sebfajdalmakban szenved. Nincs senki, ki őt gondozná, ki fájdalmát enyhítené, éhséget csillapítaná. Valóban fájdalmas érzést kelt az ember kebelében annak tudása, hogy a szegények pénztára évről-évre gyarapodik s mégis az ily szerencsétlenek szenvedéseit hiedeg közönséggel nézik azok, kiknek erkölcsi és emberbaráti kötelességük volna az ily szerencsétlen elhagyatottan segíteni. A szegények pénztárából e szegény nyomorult apolására, élelmére havonként csak 1, mond egy forint szavaztatott meg. Elképzelhető, hogy havi egy forintért minő élelmi szerrel látja el s minő ápolásban részesítheti ezt a szerencsétlent a kutyasintér, mert érdekes tudni, hogy ennek ápolására van hívva. Hát nem volna-e közköltésen a megyei, vagy más kórházba szállítható ez az Ubrik Borbálához hasonló helyzetben levő emberrom, ki mindenektől elhagyatottan a község házánál

levő istállóban szalma közt éhségtől gyötörtten nyögi kinos fájdalmait? Hiszem, hogy egy oktan állat kinjaira nagyobb felügyelet fordíttatnék, mint fordíttatik ezen szerencsétlenre. Községi előjárónk volnának arra hivatva, hogy az ily elhagyatottakról gondoskodjanak. Minthogy nincs senki, ki gondot vetne reá, emberbaráti kötelességet vélek teljesíteni, midőn ama szerencsétlen érdekében felszólalok, s egyuttal az illetők figyelmébe felelevenítem a bölcs Són eme szavait: „*halála előtt senki sem tudja, mire juthat.*” Zili Károly.

— **Ünnepi istentisztelet.** A helybeli r. kath. templomban esütőtökön a királykisasszony menyegzője napján, délelőtt 11 órakor fényes hálaadó istentisztelet tartatott. Jelen voltak a járásbíró, szolgabíró s adóhivatal, a községi előjáróság s az itt állomásos csendőrségi s pénzügyári szakasz. A padsorokban városunk intelligenciája elég szép számmal volt képviselve. A misét Szmárp Árpád plébános celebrálta nagy segédlettel. A miseénekek közt betétül előadott gradualéra „*Óh szűz Anyánk*” régi ének Illésy Gyula átiratában s offeroriumára ez alkalomra írt ének.

— **Gyermekek pusztulása.** Kondorosra a kanyaró később érkezett s a tavasz óta igen ritkán fordult elő halál eset; most azonban vagy két hét óta nagyon arat a halál a kicsinyek között, kik közül ez idő alatt közel 20 lett kitépve a szülők karjai közül többnyire a kanyaróból származó utóhajok következtében, pedig ez egy kissé sok az alig 2000 lelket számláló községre.

— **Új rovataink.** Mint utóbbi számainkból látható lapunk szerkesztősége hétről-hétre mind nagyobb változatossággal állítja össze a „Sz. és V.” egyes számain, s azon van, hogy a közönségnek minden lehető érdekét felülről szerezzék a lapnak több és több híveket. A már állandóvá vált üzleti heti tudósítás mellett ezután is rendszeres közöljük a magy. áll. vasútak legújabb menetrendjéből a közönségünket leginkább érdeklő részleteket. Ezen felül híjuk egy elismert szakférfi ígőretét, hogy városunk meteorológiai viszonyai felől rendszeres heti feljegyzéseket fog rendelkezésünkre bocsátani. A „kis-hirdető” c. rovat, melyet ugyancsak a múlt számban kezdtünk meg, igen jó szolgálatot fog tenni a nagy közönség tagjainak az által, hogy apróbb szükségleteikről a költségesebb nagy hirdetések igénybe vétele nélkül eleve correspondenciát tartathatnak fenn egymással. E rovatban minden egyes szó közlési díja 2 kr. kerül, mely árszabás szerint mindössz. 20-26 krral, oszkozható a hirdetések, s a 30 kr. bílyegilleték is csak az esetben kötelező, ha valamilyen hirdetésben már a hirdető címe is ki van téve. Hiszünk, hogy e rovatot olvasóinak és közlésükénél fogva minél gyakrabban igénybe fogja venni az olvasó közönség.

— **Mammuth a Körösben.** Ritka fogást csináltak hétfőn, múlt hó 28-án a gyomai Körösben a halászok. Huzásközben ugyanis egy óriási mammuth-fej megkövesedett csontváza akadt hálójukba, mely valószínűleg partomlás következtében szakadhatott a mederbe. A nem remélt zsákmányt, — melyet előbb valami ormóttan fatuskónak néztek — menten a szolgabíró udvarára szállították, akik az utcán végig vontatni látták; ügyet sem vetettek rá, pedig e lelet bár a fejnek csaknem fele hiányzik, óriási méreteinél fogva ritkítja párját. Ugy halljuk, hogy legközelebb a békésmegyei régészeti muzeumba fogják átküldeni.

— **Községünk tűzrendészeti szabályrendeletét,** mely a megye törvényhatóságának múlt hó 27-én tartott rendkívüli közgyűlésén mutattatott be, — a közgyűlés azon utasítással küldte vissza, hogy amennyiben a szabályrendeletben a vármegegyei tűzrendészeti szabályrendelettel össze nem egyeztetendő intézkedések foglaltatnak, az a megyei tűzrendészeti szabályrendelet intézkedéseinek szemmel tartásával módosítottas-

sék, s új alakjában még az idei őszi rendes közgyűlés elé terjesztessék. Hasonló utasítást nyertek Öcsöd, Kondoros, Gyoma, Endrőd, Orosháza, T. Komló, Csorvás, Bánfalva, N. Szénás, P. Szt. Torny, Sámson, P. Földvár, Szeghalom, B. Csaba és K. Tarcsa községek is.

— **Endrőd község orvosává** a múlt hó 31-én 11 pályázó közül dr. Kremmer János választott meg egyhangulag.

— **A regale ügyben** a szolgabíró-ság által az egyezkedésre vonatkozó szavazás a kitűzött határidő alatt előreláthatólag nem volt megejthető. Fennfoglalva a szolgabíró-ság a községi előjárósághoz leíratott intézett, a melyben a szavazási határidőt aug. 20-áig hosszabbítja meg.

— **Táncszal egybekötött kirándulást** rendezett tegnap f. hó 2-án néhány szarvasi úri család az Annaligetben.

— **Nyilvános köszönet.** Nagyság. Tomcsányi Károly urnak halás köszönetet mondok az egyetünknek adott 15 frtért. Dr. Fuksz Ede ovodai igazgató.

— **Vonatkielőkészítés** történt múlt hó 31-én a Predeal és Budapest között közlekedő 303. sz. személyvonattal Rákos mellett. Szerencsére nagyobb veszedelem nem történt, mint óriási összegyűlése az utasoknak a szolnoki pályaudvarban, meg az, hogy újságolvasó közönségünk a budapesti lapokat csak másnap reggel kapta.

— **Tűzet fogott** (jól megérted, nyájas olvasó, — nem a nagy gyorsaság miatt) a mi kis kávémasinánk egyik vagonjának kereké is, múlt hó 27-én. Hal istennek, ez sem hozott nagyobb szerencsétlenséget az utasokra, mert ideje korán leloccolták, de mégis volt annyi hatása az ijedelemnek, hogy Mezőtúrára érve, már nem volt elég ereje a gépnek arra, hogy a vonatot a már reá várakozó budapesti személyvonat mellé felvonszolja.

— **Képviselőtestületi gyűlés** lesz Kondoros községében aug. 12-én kedden, melynek főtárgya a községi úthálózat bemutatása, ugyszintén a jövő évi költségvetés fölötti tanácskozás.

— **Artézi kut B. Szt. Andráson.** A „Szarvas és Vidéke” 3-ik számában megírtam, hogy a szt. andrási képviselői gyűlés egy háromtagú bizottságot küldött Hódmezővásárhelyre az artézi-kut megtekintésére. E bizottsága jul. 28-án tartott képviselői gyűlésen előterjeszté tapasztalatait, mire a képviselői gyűlés egyhangulag elhatározta, hogy Szentandráson is Artézi-kut furassék, sőt egy öt tagú bizottság meg is választott a feltételeknek a vállalkozóval leendő tüzetes megbeszélésre, s a szerződés megkötésére. Z.

— **Rendőri hírek.** A múlt hó 28-án Breuer Zsigmond börtönök kocsiba fogott egy lova a kocsit magával ragadta, s ügült sebességgel szaladt neki a piactéri táviró sodrony oszlopáéak, s itt a kocsitörést szenvedve a lótól elmaradt. — Ugyanaznap este Herman István 27 éves csikszeredai illetőségű esztergályos segéd, ki f. évi június hó 1-én Brassóból munkaadójától, katonai utóállása elöl megszökött, a szarvasi kir. rendőrség által elfogtatva, tolonozolás útján illetőségi helyére kísértetett. — Aug. 30. Kamfer M. galíciai, és Bernstein Herman nagyváradi illetőségű egyének, tilos kéregetés miatt a községből kiutasítottak.

— **Fábry Mátás festő** lakik Csizmadia utca 534. sz. Krajcsovicz J. házában.

— **A sajtóhiba,** a nyomdászok e felemlotes mumsa. veszedelmes játékot üzött lapunk múlt számával. A vezércikk szövegének törölésénél ugyanis az első hasáb aljára tévedésből került két sor, mely tulajdonképpen a 2. hasáb végére olvasandó. Hiszünk azonban hogy az általam ismert szlgabírói határozatot a hibás beosztás daczára is eredeti szövegezés szerint olvasta és értette az olvasóközönség.

x Az országban jelenleg működő nagyobb műhelyek, s gyárak, melyek tűzoltó-szerek készítésével, illetőleg gyártásával foglalkoznak legutóbbi árlégyzékeik szerint, árai következők:

Tűzoltó-sisak: Walser 5 frt, Geitner 3 frt 95 kr, Seltenhofer 4 frt 50 kr, Tarnóczy 3 frt 90 kr.

Bórsapka: W. 1 frt G. 1 frt 10, S. 1 frt 20 kr, Tarnóczy 1 frt. Mészóöv: W. 7 frt, G. 7 frt, S. 6 frt, Tarnóczy 5 frt 90 kr.

Szivattyus-öv: W. 1 frt 50 kr, G. 1 frt 45 kr, S. 1 frt 50 kr, Tarnóczy 1 frt 35 kr.

Mészó balta táskával: W. 4 frt 25 kr, G. 4 frt 20 kr, S. 4 frt 40 kr, Tarnóczy 3 frt.

Szivattyús balta táskával: W. 3 frt, G. 3 frt 50 kr, S. 4 frt, Tarnóczy 3 frt.

Mészókötel: W. 3 frt 50 kr, G. 3 frt 25 kr, S. 3 frt 60 kr, Tarnóczy 3 frt 10 kr.

Kéthangú jelző: W. 3 frt 50 kr, G. 2 frt 50 kr, S. 3 frt 50 kr, Tarnóczy 2 frt.

Kender-tömlő: W. 1 frt 10 kr, G. 1 frt 20 kr, S. 1 frt 10 kr, Tarnóczy 85 kr.

Tömlő-csavarok: W. 5 frt 50 kr, G. 6 frt 50 kr, S. 6 frt, Tarnóczy 5 frt 50 kr.

Dugó-létrák: w. 24 frt, G. 14 frt, S. 30 frt, Tarnóczy 12 frt. Locomobil-fecskendő: w. 70 frt, G. 70 frt, S. 90 frt, Tarnóczy 60 frt.

Kétkerekű targonca-fecskendő (szivómű nélkül): w. 340 frt, (csak 92 mm. s így nem szabad községnek vásárolnia). G. 300 frt (csak 80 mm. s így nem szabad községnek vásárolnia). S. 500 frt (100 mm), Tarnóczy (100 mm.) 300 frt (szivóművel).

Kétkerekű mozdony-fecskendő: w. 580 frt, G. 650 frt, S. 525 frt, Tarnóczy 400 frt.

Négykerekű falusi-fecskendő: w. 600 frt, G. 675 frt, S. 600 frt, Tarnóczy 500 frt.

Négykerekű nagy falusi-fecskendő (2 ülésel): w. 720 frt, G. 800 frt, S. 675 frt. Tarnóczy (négy ülésel) 600 frt. Négykerekű „városi” fecskendő: w. 800 frt, G. 800 frt, S. 725 frt, Tarnóczy 700 frt.

Vízfordó-kocsi: w. 280 frt, G. 250 frt, S. 250 frt, Tarnóczy 220 frt.

Ezen összehasonlító táblázat kézzelfoghatólag bizonyítja, hogy a mindenütt legjobbaknak bizonyult Tarnóczy-féle gyártmányok egyuttal a legolcsóbbak. Persze! az szintén kitűnik ezen összehasonlító-táblázathól, hogy amíg a Tarnóczy-féle gyár nem létezett, ilyenmő bevásárlásoknál a vevőket ugyancsak kegyetelenül sarcolták meg.

CSARNOK.

Egy varróleány.

— Rajz a fővárosi életből. —

A harmadik emeleten volt szegényes, kis szobája, fölöttem, éppen az én szobámmal szemben; alig két méter hosszú az egész szoba, ágy, asztal és egyetlen szék az összes bútortat benne. Közvetlenül az ablaknál állott a kis varrógépecske, azon dolgozott folyton, szünet, megszakítás nélkül, reggelől délig, déltől estig.

Gyönyörű leány volt; — hosszú szőke haja két vastag fonatban hullott alá, kissé hosszukás tejfehér arccal, apró kezei ott jártak folyton a gépecskén, mintha mindig sürgős munkája lett

volna, de, ami különösen felébresztette iránta első pillanatra a részvétet és érdeklődést a mélabú, mely a kedves kis arczon visszatükröződött, valami visszafojtott fájdalom, néma szenvedés...

Kora reggel már hallatszott a gép zakatolása kipp-kopp, kipp-kopp — és csak késő este szűnt meg; sokszor megfigyeltem: soha meg nem pihent; szemei órák hosszáig mintegy odatapadtak a gépecskéhez, csak néha-néha vetette föl őket, ilyenkor kinézett hosszasan, mereven és úgy rémlett, mintha lopva egy könyvet törült volna ki szemeiből. Lehet, hogy csak én képzeltem; a következő perczben már ismét dolgozott, még sehebben, még szorgalmasabban, mintha annak a pár percznek munkáját akarta volna helyreállítani.

Ugy érdeklődtem iránta és még sem volt vágyam vele megismerkedni, bárha ezer alkalmam lett volna rá, hiszen, ha lejött, bármikor találkoztam vele a folyosón. Pedig égetett a kíváncsiság, hogy valamit megtudjak róla; a fájdalomtól dult arc hangosan elárulta, hogy a leánynak sokat kelle szenvednie.

Egyszer észrevettem, hogy nincs otthon, a gép nyugodott. Fölmentem a harmadik emeletre.

Kis, sovány asszony fogadott, a legprimitívabb módhoz nyultam, hogy célozmat elérjem.

„Bocsánat, asszonyom, lakást keresek. Az asszonyka egyet sóhajtott, aztán laconice válaszolt:

„Nincs.”

Mint a vizbefuló a szalmaszálba, belekapaszkodtam a sóhajba. Mosolyogva szóltam.

„Azért sóhaj, mert nincs kiadó lakás?”

„Jaj, ha tudná — felelt, kissé megsegyenülten — bizony, nem csudálkoznék azon, hogy olyat sóhajtottam; de hiszen épen az a baj, hogy volna kiadó szobám és nem adhatom ki; egy gyönyörű szoba, előszobával, olyan mintha külön bejárata volna, külön kulcs, pontos kiszolgálás, nem adnám 10 frtnál olcsóbban havonként, még talán annál is többet ér, mindennap lakást keresnek nálam, többet is kaphatnék érte...”

Hogy én is szóljak valamit, biztosítottam, hogy 12 forintot is kaphatna érte, talán még annál is többet.

„Kaphatnék, — szólt lehangoltan — de hiába, ki nem adhatom, legalább most nem, talán később, talán már a legközelebbi hó, május elsején, jöjjön nézze meg, hátha...”

Utána mentem, a szép varróleány szobájába vezetett, az volt az a gyönyörű szoba; némán mutatott az asztal előtt álló egyetlen székre, helyet foglaltam.

„Itt most varróleány lakik? — kérdezém, egy pillantást vetve a gépre és az ágyon fekvő ruhaneműekre. — Talán nem fizet 12 frtot?”

„12 frtot! — szólt gunyosan — 12 forintot? egy krajczárt se uram, egy fityinget se, érti? egy fityinget se. Ugy tartom, ingyen; régi, jó ismerősöm leánya, egyedül áll a világon, mit tegyek vele? nekem kell őt tartanom.”

„Nos, és a keresmény?”

„Csekély, nagyon csekély; pedig egész nap dolgozik szegény, nagyon szorgalmas és mégis oly keveset keres, rossz a világ, nem fizetik meg eléggé a munkáját, nagyon sokat dolgozik és nagyon keveset keres...”

„E leánynak valami eltűkolt nagy, buja lehet — koczkáztattam — többször láttam és úgy vettem ki, mintha...”

„Igaza van — vágott hirtelen szavamba — nagy buja van... de... mégis...”

Tétovázva nézett rajtam végig.

„Bocsásson meg, kérem, ha kíváncsiságom által megsértettem.”

„Szegény leány, igazán nagy buja von — szólt, nem is reflektálva mentegődzésekre — ha már addig vagyok, elmondom. Jó ismerősöm gyermeke, szülei elszegényedtek, elhaltak; egyedül maradt a világon, én vettem magamhoz, tartottam, de nem ingyen, hiszen én is szegény vagyok. Fizettek érte, sokat és rendszeren, minden hó elsején. A jegyese fizetett érte.

Az asszony arca elkomorult, mintha bus visszaemlékezések tolnának elébe.

„Szegény leány! Ha eszembe jut, sirnom kell. Ugy szerette azt a fiatal embert! Minden délelőtt meglátogatta, itt maradt délig, néha ebédre is. Az esküvő napja is ki volt tűzve, május elsejére. Egy nap aztán elmaradt, nem jött másnap se, harmadnap kaptunk egy levelet tőle, csak pár szó volt benne. Udvariisan bocsánatot kért, hogy nem jöhet, se most, se ezután; szülei nem egyeznek bele házasságába; elutazik falura. A levélhez pedig mellékel 100 forintot osztrák értékben. A nyomorult! cserbe hagyta őt.”

A nyomorult!

„Egyszerű történet, uram; régi, mely mindig új marad. Azóta én tartom úgy, Isten nevében; nincs szívem elküldeni, mit csináljon szegény, egyedül a nagy világban. Pedig én is szegény vagyok, nagyon szegény, de azért nem küldeném el. Ó hogy itt engem, nem akar terhemre lenni, azt mondja, majd megsegíti a jó Isten. Szegény leány! Május elsejéig marad itt, akkor elmegy.”

Bocsánatot kértem, ha alkalmatlan voltam; biztosított, hogy nem voltam az, láttam az arczáról is, hiszen jól esett neki, hogy kifecseghette magát.

Az asztalon feküdt egy emlékkönyv; önkénytelenül kezembe vettem és fellapoztam; csak egy lapon volt írás, azon is csak ennyi: „Neki — Ó.” A „Neki” felett egy pár csókolódzó gerlicze; a lap közepén pedig egy folt: egy könyecsepp homályos foltja.

* * *

Mintha ma történt volna, oly jól emlékszem rá. Május elseje volt; éppen egy kirándulásra voltam meghíva, korán felkeltem és siettem lefelé.

A kapu alatt állott a mentők kocsija; vig beszélgetés között szállott ki 3 orvosnövendék és egy közrendőr 687-es.

„Nem érdemes fel se menni a harmadik emeletre” szólt az egyik.

„Kettőt tesztek egy ellen, hogy mint legtöbbször, most is későn jöttünk” szólt a másik.

Nem mertem utánok menni, vártam, míg visszajönnek. A 3 orvosnövendék le-

szállt és elhajtattott; odaléptem a rendőrhöz.

„Mi történt odafenn?”

A 687 megvetőleg nézett végig rajtam és nem felelt.

„Biztos ur, mi történt odafenn? ismétlém kérdésemet, miközben jelentősen zsebembe nyultam.

A „biztos” ur és a biztató zsebbe nyulás hatott.

687. elővette hivatalos könyvecskéjét a belső zsebéből és phlegmával olvasá:

„Kecskeméti-utca, 5. III-ik emelet, 1890. május 1-én hajnali 5 órakor M. Elíz varróleány szívszélhűtésben meghalt. A gyorsan megérkezett menő, csak a beállott halált constatálhatták. Bonczolás végett a törvényszéki orvostani épületbe szállíttatni határoztatik.”

A rendőrt faképnél hagyva felsiettem.

A szép varróleány gyönyörű két fonatos szőke hajával, kissé hosszukás tejteher arezával, mélabus szemeivel, apró kezecskéivel — nem ült az ablaknál. Különben semmi sem változott. Az egész ház már talpon, sürgés-forgás, május elseje van, ki a szabadba, mulatni, élvezni.

Csak a gépecske állott az ablaknál úgy, mintha gyászolna; nyugodott, nem hallatszott a vig kipp-kopp, kipp-kopp; ott állott némán, egyedül, szomorúan...

Neu Sándor.

Üzleti tudósítás.

Szarvas, 1890. aug. 1.

A gabonázletben a héten változó volt a hangulat. A vételkedv egész héten jó volt, de a buza ára végül 10 krral csökkent.

Helybeli piacunkon a héten élénk hozatal volt újbuzában. Elkelt eddig mintegy 2000 mm. új buza és pedig 6:40—6:70-ig munként. Ma már megfordult piacunkon, vidékünk minden részén terített buza, s constatálhatjuk, hogy színre nézve kevés kivétellel sárgák. Súlyra 80—82 kgr. hectoliterenként. Eppen a fenti okokból kivételre nem számíthatunk, miután Schweitz már évek óta csakis prima piros buzákra reflektál.

Szarvason ma kicsibe az új buza 6 frt 30 krtól 6 frt 60 krig. Ó-buza 6:50—7—. Kukoricza 4:80—5—. Zab 6 frt. Arpa 4:50—5:50. Repce 9—9:50. P.

Meteorológiai észleletek.

Szarvas, 1890. júl. 26-tól augusztus 1-ig.

Nap	Lég hőmérséklet					Szél-irány és erősség		Csap. mm. A.	
	7. ó.	11. ó.	1. ó.	5. ó.	közép				
júl 26	20.0	25.0	23.6	22.0		W	N. W	2.8	0
27	16.4	23.0	19.4			W	W		
28	15.2	25.4	21.0			W	W		
29	24.0	30.2	26.4			N	W		
30	25.0	31.2	28.0				SE		
31	23.6	29.2	25.9			NE	W		
aug 1	25.8	31.8	28.2				S		

Jelmagyarázat: A szélirányok jelölése Ejszaki=N, keleti=E, déli=S, nyugati=W, éjszaki-keleti=NE, délnyugati=SW. stb.

A csapadék alakjának jelölése: 0=csó, —=dörgés, Z=dörgés villámlással, ny.=nyomok.

Vasúti menetrend.

Ervényes 1890. jun. 1-től kezdve.

Szarvas-Mezőtur sz. v.	ind. d. e.	9:34
	érk. d. e.	10:20
" " vegyes vonat ind.	d. u.	2:20
	érk. d. u.	3:16
Mezőtur-Szarvas sz. v.	ind. d. u.	5:30
	érk. d. u.	6:16
vegy. von. ind. délből		12:39
	érk. d. u.	1:25

Aradról Budapest felé.

Személyvonat	Aradról	ind. délből	12:10
	Csaba	érk. d. u.	1:42
	"	ind. d. u.	1:54
	Mezőtur	érk. d. u.	3:21
	"	ind. d. u.	3:29
	Budapest	érk. este	7:45
Gyorsvonat	Aradról	ind. reggel	7:45
	Csaba	érk. d. e.	9:07
	"	ind. "	9:14
	Mezőtur	érk. "	10:33
	"	ind. "	10:34
	Budapest	érk. d. u.	1:55

Budapestről Arad felé.

Személyvonat	Budapestről	ind. reggel	8:15
	Mezőtur	érk. délből	12:22
	"	in. "	12:28
	Csaba	érk. d. u.	1:53
	"	ind. d. u.	2:18
	Aradra	érk. d. u.	3:50

Gyorsvonat	Budapestről	ind. d. u.	2:00
	Mezőtur	érk. d. u.	5:17
	"	ind. d. u.	5:18
	Csaba	érk. d. u.	6:40
	"	ind. d. u.	6:47
	Aradra	érk. este	8:10

Felelős szerkesztő
és kiadó - tulajdonos:
VARGA JÓZSEF.

Eladó zongora.

Egy egészen új, 7 oktávós, keresztthúrozott Wolek-féle zongora — bécsi gyártmány — jutányos áron eladó.

Bővebb értesítéssel szolgál Szendy Árpád Szarvason, kinél a zongora meg is tekinthető.

3—1

LAK-BÉRBEADÁS.

Özv. idősb PAÁL JÓZSEFNÉNEK a Beliczey-uton levő 7. népszáma egész háza f. é.

október 1-től kezdődőleg bérbe adatik.

A feltételek iránt levélileg értekezhetni — haszonélvező

tulajdonosnőnél Oroszáján.

3—1

Tanonegy felvétetik könyvnyomdában egy jómagaviseletű fiu, ki 3 vagy 4 elemi osztályt végzett.

Sámuel A.
könyvnyomdatulajdonos.

KIS-HIRDETŐ.

E rovat alatt eladás, vétel, s cseréire vonatkozó ajánlatokat, s tudakozódásokat közlünk; egyszeri beíratásért minden szó után csupán 2 krajczár fizetendő.

E rovat alatt eladás, vétel, s cseréire vonatkozó ajánlatokat, s tudakozódásokat közlünk; egyszeri beíratásért minden szó után csupán 2 krajczár fizetendő.

Üres dzierzon kaptárak és 10 drb. raj olcsón eladtnak. Hol? megmondja a kiadóhiv.

Gyökerez szőlővesszőkre — livom es emege lajokban — előj. gyzések elfogadtatnak. Bővebbet a kiadóhivatalban.

Két drb jó faj fe-

kele malacz jutányos áron eladó. Hol? megmondja a kiadóhivatal.

Tavalyi kukoriczát és árpát megvételre keresek. Czimem megtudható a kiadóhivatalban.

Phylloxera-mentes szőlő. 800 négyszög holdnyi, jutá-

nyos áron eladó. Bővebb értesítést nyújt a kiadóhivatal.

A „Gyümölcsészeti és kertészeti füzetek” 1884—85. évi folyamain megvételre kerestetnek.

Egy szép kis fekete kutyát ki fogad el ajándékba? Czim megtudható a kiadóhivatalban.

Plymouth-tyuktojások jutányos áron megvételre ajánltatnak. Czim megtudható a kiadóhiv.

Szép gyenge karaláb drbja fél kilós eladó. Hol? megmondják a kiadóhiv.

Finom pergetett ákác-méz olcsón eladó. Czimét közli a kiadóhivatal.

A „Szarvasi Lapoknak” 1889. évi 37. és 47. számai rendes áron megvételre vagy kicseréltetnek. Ajánlat a kiadóhivatalhoz intézendő.

Eczetbe való friss uborka megvételre kerestetik. Ajánlatok a kiadóhivatal utján intézendők.

Zongora elég jó karban 7 oktávós eladatik. Hol? megmondja a kiadóhivatalban.

Zongorát 100-150 f. t. értékben keresek megvételre. Czimem megtudható a kiadóhivatalban.

Szagtalan és nyomban száradó

10. méterre
1 klgr.
1 ft 50 kr

Minden előbb
beni színt
betakar.

Christoph Ferenc
SZOBAPALLO-FÉNYLAKK

Ismeretvő teszi, hogy a szobák a mázolás alatt a használatnak, mivel a kell-mellett szag és a lassú, ragadós száradás, mely az olajfoltok és az olajfoltok sajátságai, elkerültek. Emellett a használat olyan egyszerű, hogy kiki maga végezheti a mázolást. A pallo nedves lágygyal feltörölhető, anélkül, hogy olvasztó fénnyel. Meg kell különböztetni:

színezett szobapallo-fénymázt,
sárgásbarnát és mahagonibarnát, mely akár csak az olaj foltok fedi be a pallót a gyúttal fényt is ad. Ezért egyaránt alkalmazható régi vagy új pallóra. Teljesen betölt minden foltot, korábbi mázolásból; van azután

tiszta fénymáz (színezetlen)
új pallókra és parketára, mely csupán fényt ad. Különösen parketára a olajfoltokkal már beázott egészen új pallókra való. Csak fényt ad, ennélfogva nem fedi el a famustrát.

Postacsomag, körülbelül 35 négyzetm. (két középnyagú szobára való) 5 ft. 90 kr., vagy 9 1/2 márká.

A közvetlen megrendelések minden városban, ahol rakományok vannak, ide küldendők. Mintamázolások és prospectusok ingyen és bérmentve küldetnek. A bevételeknek és a jövedelmeknek a cégre a gyári jegyre, mivel ezt a több mint 1850 éve létező gyárműnyt sokféle utánozzák és hamisítják, a sokkal kevesebb, a gyakran a céljuk meg nem felelő minőségben hozták forgalomba.

Christoph Ferenc,
A valódi szobapallo-fénylakk feltalálója és egyedüli gyártója,
Prága, K. Berlin.

15—2 Kapható Szarvason:
Nyácsi Soma utódánál.

Értesítés.

Ezennel értesítjük mélyen tisztelt ügyfeleinket s a nagy közönséget, hogy a cs. és kir. szab. osztrák Phönix biztosító társaság kerületi ügynökségét Szarvas város és vidékére nézve Szarvas székhellyel f. é. július hó 15-én

Hageter Gusztáv úrra

ruháztuk át. Minélfogva felkérjük a közönséget, hogy úgy élet- valamint egész gazdasági felszerelésekre vonatkozó tűz- és jégkár-biztosítási ügyletekben, egész bizalommal társulatunk nevezett képviselőjéhez forduljon, kinél ismert olcsó díjszabás és előnyös feltételek mellett fogadtatnak el biztosítási ajánlatok, ugyanott minden a társulatot illető tudakozódásokra mindenkor készséges tájékozás nyújtatik.

Tisztelettel

a cs. és kir. szab. osztr. Phönix bizt. társ.

3—3

aradi vezérügynöksége.

BÉCSI UJDONSÁGOK.

A bécsi cs. kir. fővárm hivatalhoz 10 nagy láda érkezett Párisból és Londonból, melyek az A. L. és Trsa különlegesség-üzletének voltak czimezve. Miután azonban nevezett cég időközben csődöt jelentett, nem vehette át a címére érkezett szállítmányokat. Hogy ezen ládákat ne keljen visszaküldeni, alólírott azon ajánlatot nyerte, hogy az azokban található igen finom és elegáns különlegességeket minden elfogadható áron eláruljam. Anig tehát a készlet tart, szállítom megrendelőimnek a következő árukat:

PÁRISI LÁDÁK:

Párisi színházi látszó, csontból, igen finom kiállítás, elegáns börtokban drbja csak **2.85**
Párisi színházi legyező, legpompásabb kiv. **1.50**
Párisi szalon album, préselt bőrből fém-zárral **1.50**
Párisi plüsch-doboz bőrből, selyem-plüschsel s teljes varrókészlettel csak **1.20**
Párisi munka-kosár bambuszból csak **1.50**
Párisi plüsch varró-garnitúra teljes felszereléssel, elegáns selyem plüsch cassetteben **2.50**
Párisi keztyű-kassetek bőrből, plüschsel bel. **1.50**
Párisi brillant-melltű csontból, vagy égetett aranyozással, a legpompásabb gyémántutánzatokkal **1.—**
Párisi himző doboz minden felszerel. és kellék. **2.50**
Párisi selyem blouse hölgyek részére igen elegáns és új **3.50**
Párisi csipke-átvető legfinomabb spanyol csipkéből fekete, crem vagy fehér **2.50**
Párisi napernyő selyemből, legelegánsabb minta **2.50**

LONDONI LÁDÁK:

Angol remontoir-zsebóra kit. szerkezet, jól szabályozva csak **3.75**
Angol ébresztő-órák érczből, masszív, önműködő keltő készülékkel csak **2.85**
Angol fali ingaóra, eleg. dísfatokbau, kitűnő schveizi szerkezettel csak **2.85**
Angol gyorsfűző készülék, talppal, elegáns kiállítás, használati utasítással **1.75**
Angol Sport-cigarettatartó bőrből, igen eleg. **1.—**
Angol utitáska, bőrből, szíjakkal csak **2.75**
Angol uti-börönd, masszív és nagy, bőrből ércz-zárral **3.85**
Angol uti plaid nőknek, szíjakkal **5.25**
Angol uti plaid férfiaknak **5.—**
Angol porköpeny nőknek, igen elegáns és új **5.78**
Angol író-felszerelés, masszív, teljes **—80**
Angol szivartok, szépen bronzirozva **1.50**

Ezen legújabb különlegességek kizárólag nálam kaphatók; megrendelések az összeg előleges beküldése vagy postai utánvét mellett azonnal teljesíttetnek, még is mint legolcsóbb mód, ajánlatosabb a pénzt előre beküldeni, mivel ezáltal a postailleték megtakaríttatik. 10 forintot felüli megrendeléseket bérmentve küldök. Meg nem felelő áruk készséggel kieserültetnek, vagy az ár visszaküldetik.

Ozim:

„WIENER KAUFHAUS-GANS“

Wien, Weissgärber, Kolonitzgasse 6.

8—3